

SPIS TREŚCI

Wstęp

Czy na pedagogikę Montessori istnieje dziś zapotrzebowanie?

Obserwacje, zarys problemów, propozycje

1. „Bądźcie jak dzieci”: iluzja, ciemista droga czy szansa?

Bycie dzieckiem obecnie i odpowiedź Montessori

1.1 Środowisko życia dziecka

1.2 Zaniedbanie i lekceważenie dzieci

1.3 Program rozrywkowy w szkolnej klasie?

1.4 „Powrót do dziecka” – alternatywa Montessori

1.4.1 Antropologia jako zasada pedagogiczna

1.4.2 Fenomen podstawowy : „polaryzacja uwagi”

1.4.3 „Wychowanie pośrednie” – jądro pedagogiki Montessori

1.4.4 Czy wyobrażenie Montessori o człowieku jest (zbyt) optymistyczne?

1.4.5 „Antropologia szkoły” W debacie naukowo-wychowawczej

1.5 Pedagogika wychodząca od dziecka – przedsięwzięcie pozbawione radości?

2. Pracować jako wychowawca Montessori

Szanse nowej orientacji i odnalezienia siebie

2.1 Czy wychowawca jest u Montessori jest niepotrzebny

2.2 Stworzyć przygotowane otoczenie – wychowanie pośrednie

2.3 „Pomóż mi zrobić to samemu” – wychowanie bezpośrednie

2.3.1 Założenia pedagogiczne

2.3.2 Cztery podstawowe zadania wychowania bezpośredniego

2.4 Zwrot ku dziecku: szansa dla wychowawcy

2.4.1 Zdobywanie kompetencji

2.4.2 Szanse kroków dojrzewania

3. Wychowanie i nauka jako szkoła patrzenia

„Potęga patrzenia z miłością jako zasada pedagogiczna

3.1 „Patrzenie” w myśleniu Marii Montessori

3.1.1 Główne aspekty

3.1.2 „Widzieć, czego inni nie widzą”

3.2 Potęga patrzenia z miłością jako założenie pracy wychowawcy nad własną osobą

3.2.1 Rozpoznać i zaakceptować własną „ślepotę”

3.2.2 Zmiana kierunku patrzenia

3.2.3 Obserwacja współuczestnicząca

3.3 Wspierać uczniów w ich „pracy nad patrzeniem

3.3.1 Nauka patrzenia wielowymiarowego. Dygresja na temat koncepcji „kształcenia estetycznego”

3.3.2 Wspieranie uważnego postrzegania

3.3.3 Wspieranie potęgi patrzenia z miłością w kontekście własnej osoby

3.3.4 Wspieranie potęgi patrzenia z miłością w kontekście innych ludzi

4. „Czy chcemy, by nasze dzieci stały się takie jak my”

Wkład Montessori do wychowania ku wartościom

4.1 Czy jako wychowawcy jesteśmy zdolni przekazywać wartości?

4.1.1 Ile warte są wartości? Kilka uwag

- 4.1.2 Opis problemu
- 4.2. Wychowanie ku wartościom, a „samobudowa” osoby
 - 4.2.1 Dziecko postrzega siebie jako pełnowartościowego człowieka
 - 4.2.2. Poczucie własnej wartości uwalnia zachowania prospołeczne
 - 4.2.3. „Służyć życiu” – wartość podstawowa
- 4.3 Otoczenie przygotowane do wychowania ku wartościom
 - 4.3.1 Otoczenie przygotowane do odkrywania własnej wartości
 - 4.3.2 Grupa uczniów jako miejsce i „materiał naukowy”
- 4.4. Wychowanie ku wartościom jako wychowanie bezpośrednie
- 4.5. Konkluzja – nie moralna izolacja lecz wzajemny szacunek

5. „Mój przyjaciel błąd”

Wkład Montessori do humanitarnej kontroli sukcesów i kultury błędów

- 5.1 Obserwacje i pytania
- 5.2 Aspekty współczesnej dyskusji
 - 5.2.1 Pytania o klasyfikacje
 - 5.2.2 Pytania o definicje norm i błędów w szkole
 - 5.2.3 Antropologiczny aspekt tradycyjnej koncepcji błędu
- 5.3 „Osobocentryczny” wkład Montessori
- 5.4 Montessori w kontekście współczesnych koncepcji błędu
 - 5.4.1 Błąd – siła napędowa ludzkiego rozwoju
 - 5.4.2 Z błędem do sukcesu – rozróżnienia
 - 5.4.3 Wiedza na temat błędów i strategie postępowania
 - 5.4.4 Osoba i interakcja
 - 5.4.5 Efektywność
- 5.5 Samodzielne ustalanie sukcesu w nauce – kroki ku praktyce
 - 5.5.1 Założenia pedagogiczne
 - 5.5.2 Zastosowanie praktyczne
 - 5.5.3 Metody samodzielnej oceny osiągnięć w nauce
- 5.6 Podsumowanie – stawanie się podmiotem nauki

6. Wolna nauka – wolna praca

- 6.1 Punkt wyjścia
 - 6.1.1 „Wolna praca – cudowny środek”
 - 6.1.2 Nowe podejście: wolna praca oznacza wolną naukę
- 6.2 Pedagogika Montessori jako podstawa
 - 6.2.1 Wolna praca jako samostanowiąca nauka w wyniku wolnego wyboru
 - 6.2.2 Wolna praca jako nauka dróg rozpoznania oraz struktur
- Dygresja: „Nauka pouczająca” – rozumienie i porządkowanie jako droga nauki
 - 6.2.3 Czy nie można obejść się bez wolnej nauki
- 6.3 Wskazówki dotyczące praktyki wolnej pracy
 - 6.3.1 Znaczenie wolnej pracy
 - 6.3.2 Porady dla początkujących
- 6.4 Podsumowanie – zdobywanie kompetencji dzięki wolnej nauce

7. „Pomóż mi uwierzyć samemu”

Uwagi na temat wychowania religijnego

- 7.1 Założenia pedagogiczne
- 7.2 Antropologiczna teza podstawowa
- 7.3 Praktyka Montessori w wychowaniu religijnym

- 7.3.1 Wychowanie religijne jako wspieranie religijności
- 7.3.2 Wychowanie religijne jako wprowadzenie do „życia katolickiego”
- 7.4 Nauczanie religii w zmienionych czasach
 - 7.4.1 Zarys problemów i pytania na temat koncepcji Montessori
 - 7.4.2 Przygotowane otoczenie do wychowania religijnego obecnie
- 8. „Uczyć się rękami i sercem”, ale bez głowy?
Całościowość oraz „kierunkowość działania”
 - 8.1 O inflacji dwóch pojęć
 - 8.2 Krytyczne pytania do pedagogiki Montessori
 - 8.2.1 Dyskusja na temat „Intelektualizmu” Montessori
 - 8.2.2 Całościowość i ukierunkowanie na działania u Montessori
 - 8.3 Całościowość i kierunkowość działania zreflektowane na nowo
 - 8.3.1 Uczyć głową, sercem, rękami – i brzuchem: uzasadnienie dydaktyczne
- Dygresja: czy dzieci nie mają ochoty pracować nad tekstami?
 - 8.3.2 Uczniowie są traktowani z szacunkiem jako podmiot swojej pracy
- 8.4 Podsumowanie – od know-how do know-why
- 9. „Wzmocnijmy dzieci”
Wkład pedagogiki Montessori do wychowania dla pokoju
 - 9.1 Czy wychowanie dla pokoju jest niepotrzebne
 - 9.1.1 Zanik bezpośredniego zagrożenia
 - 9.1.2 Zanik pedagogicznych perspektyw na przyszłość
 - 9.1.3 Pedagogika dla pokoju po wybuchu „wojny z terroryzmem”
 - 9.2 Idee Montessori na temat pokoju
 - 9.2.1 Przyczyny wojny – krytyczna analiza Montessori
 - 9.2.2 „Nowe dziecko”: podstawy i punkt wyjściowy dla pokoju
 - 9.2.3 Założenia wychowania dla pokoju według Marii Montessori
 - 9.2.4 „Trzeci wymiar”
 - 9.3 Idee Montessori na temat wychowania dla pokoju w dialogu
 - 9.3.1 Rozważania krytyczne
 - 9.3.2 Montessori w rozmowie z dzisiejszą nauką na temat pokoju
 - 9.3.3 Podsumowanie
 - 9.4 Na drodze do praktyki wychowania dla pokoju – dziesięć też

Bibliografia